

<p>EPIC (PROZĂ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predomină narațiunea - întâlnim personaje - sunt prezentate fapte într-o ordine cronologică - întâlnim prezența naratorului - sentimentele sunt exprimate indirect 	<p>Proză • Basm cult POVEȘTEA LUI HARAP-ALB <i>Ion Creangă</i></p> <p>Proză • Nuvela istorică ALEXANDRU LĂPUȘNEANU <i>Costache Negruzzi</i></p> <p>Proză • Nuvela psihologică MOARA CU NOROC <i>Ioan Slavici</i></p>	<p>Proză • Romanul subiectiv interbelic ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE, ÎNTĂIA NOAPTE DE RĂZBOI <i>Camil Petrescu</i></p> <p>Proză • Romanul obiectiv interbelic ION <i>Liviu Rebreanu</i></p> <p>Proză • Romanul obiectiv tradițional interbelic BALTAGUL <i>Mihail Sadoveanu</i></p> <p>Proză • Romanul obiectiv balzacian interbelic ENIGMA OTILIEI <i>George Călinescu</i></p>	<p>Proză • Romanul obiectiv postbelic MOROMEȚII <i>Marin Preda</i></p>	
<p>LIRIC (POEZIE)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predomină descrierea - apare eul liric - sentimentele sunt exprimate în mod direct prin intermediul figurilor de stil - textul este împărțit în strofe și versuri 	<p>Poezie lirică <u>romantică</u> LUCEAFĂRUL <i>Mihai Eminescu</i></p> <p>Poezie lirică <u>simbolistă</u> PLUMB <i>George Bacovia</i></p> <p>Poezie lirică <u>modernistă</u> EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII <i>Lucian Blaga</i></p>	<p>Poezie lirică <u>modernistă</u> (lirism subiectiv) TESTAMENT <i>Tudor Arghezi</i></p> <p>Poezie <u>epică modernistă</u> (baladă) RIGA CRYPTO ȘI LAPONA ENIGEL <i>Ion Barbu</i></p> <p>Poezie lirică <u>tradiționalistă</u> (poem iconografic) ÎN GRĂDINA GHETSIMANI <i>Vasile Voiculescu</i></p>	<p>Poezie lirică <u>neomodernistă</u> LEOICĂ TÂNĂRĂ, IUBIREA <i>Nichita Stănescu</i></p>	
<p>DRAMATIC (TEATRU)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predomină dialogul - opera este împărțită în acte și scene - sentimentele exprimate indirect prin intermediul personajelor - apar replici și indicații scenice 	<p>Dramaturgie • Comedia O SCRISOARE PIERDUTĂ <i>Ion Luca Caragiale</i></p>		<p>Dramaturgie • Dramă IONA <i>Marin Sorescu</i></p>	
antebelic		primul război mondial	interbelic	
al doilea război mondial			postbelic	

Curentele literare - grupări de scriitori care își desfășoară activitatea artistică în aceeași epocă, având principii estetice comune;

- Clasicismul - caracteristici: echilibrul, măsura și ordinea, rigoarea compoziției, predomină binele, frumosul și adevărul.
- Romantismul - caracteristici: subiectivismul, inspirația din folclor, cultivarea interesului pentru natură, importanța acordată istoriei, culoarea locală, antiteza, personaj excepțional aflat în situații excepționale, exprimarea exagerată a sentimentelor, teme romantice: natura, iubirea, istoria, timpul; motive romantice: lac, codru, lună, stele, noapte.
- Realismul - caracteristici: pune accent pe prezentarea realității, obiectivismul, prezentarea evolutivă a personajelor, stil anticlasic (împotriva frumosului)
- Simbolismul - caracteristici: muzicalitate, folosirea repetițiilor, cromatica, corespondențele, sinestezia, utilizarea simbolurilor, sugestia, stări ale eului liric: angoasă, tristețe, disperare, nevroză, spleen.
- Modernismul - caracteristici: versul liber, lipsa prozodiei, scrierea cu literă mică la începutul versului, ingambamentul, metafore ce șochează cititorul, limbaj conotativ.

Figurile de stil - sunt procedee folosite cu scopul sporirii expresivității unei comunicări;

- Alterația - constă în reflectarea unei consoane, cu efect imitativ
- Asonanța - constă în repetarea unei vocale, cu efect eufonic
- Enumerația - reprezintă însușirea unor argumente/fapte la aceeași temă cu scopul de a evidenția ideea
- Inversiunea - constă în abaterea de la ordinea firească a cuvintelor într-o propoziție
- Repetiția - constă în reluarea unui cuvânt sau a unei structuri pentru a întări o idee
- Antiteza - reprezintă punerea în opoziție a 2 cuvinte, imagini sau personaje pentru a se evidenția reciproc
- Epitetul - constă în determinarea unui substantiv/verb printr-un adjectiv/adverb evidențiind însușirile
- Comparația - exprimă un raport de asemănare între 2 obiecte/personaje/acțiuni ptr. evidențierea unuia
- Metafora - face trecerea de la sensul obișnuit la o altă semnificație pe baza unei comparații subînțelese
- Personificarea - constă în atribuirea însușirilor omenești unor lucruri, obiecte sau fenomene
- Oximoronul - constă în alăturarea a două cuvinte care exprimă noțiuni contradictorii.

Structura de bază pentru caracterizarea unui personaj;

- încadrarea operei/scriitorului în curentul literar căruia îi aparține
- apariția operei (dată, volum)
- tipul personajului (personaj/secundar)
- modalități de caracterizare:
 - directă (făcută de autor sau alte personaje)
 - indirectă (desprinsă din fapte, gânduri, întâmplări, reacții)
 - autocaracterizare (când personajul se caracterizează pe sine)
- numirea trăsăturilor personajului ales (aspru, blând etc.)
- ilustrarea trăsăturilor cu referire la operă (relatarea pe scurt a unor scene semnificative din operă)
- prezentarea relațiilor cu celelalte personaje
- prezentarea unui punct de vedere privind personajul ales

Alte aspecte literare necesare;

- Oralitatea: impresia de limbă vorbită prin folosirea de vocative + imperative;
 - exemplu: - **loano**(vocativ), **vino!**(imperativ)
- Expresii populare: "vorba ceea ..."
- Proverbe și zicători: "la plăcinte înainte, la război înapoi"
- Interjecții: - stare sufletească (mirare, supărare): of, vai ...
 - onomatopee (sunete din natură): poc, pit-palac, cucurigu ...
- Bildungsroman - roman al formării unui individ

Perspectiva;

- Perspectiva narativă: - subiectivă (se povestește la persoana întâi, autorul implicându-se emoțional)
 - obiectivă (se povestește la persoana a treia, autorul este detașat de cele întâmplate)
- Perspectiva spațială: - reală (locul efectiv al evenimentelor)
 - imaginată (trăirile personajului, conflictele interioare ale acestuia)
- Perspectiva temporală: - faptele și întâmplările sunt prezentate într-o ordine logică și cronologică

Semne de punctuație și ortografie;

- cratima (-) marchează: - căderea unui sunet
 - reducerea numărului de silabe
 - păstrarea măsurii versurilor
 - rostirea în aceeași silabă a două părți de vorbire diferite
- virgula (,) marchează: - o enumerație (struguri, roșii, conopidă)
 - o strigare (Mihai, hai la masă!)
 - o pauză (Când am venit, citeai)
 - o apozitie (Maria, sora mea, este studentă), apozitia fiind "sora mea"
 - lipsa unui verb (Eu citesc o carte, voi, o revistă), unde a doua virgulă ține loc de cuvântul "citiți".
- punctele de suspensie (...) marchează: - o ezitare (a eului liric, a naratorului)
 - o idee sau o enumerație neterminată
- punct și virgulă (;) marchează: - o pauză mai mare decât virgula dar mai mică decât punctul.
- linia de pauză (—) marchează: - începutul sau sfârșitul versului
 - o construcție incidentă
 - o denumire
 - trecerea de la o idee poetică la alta (la sfârșitul versului)
exemplu: Fata — bat-o vina! — trecea ...